

A fagylaltok hatósági vizsgálata

A fagylalt, mint a nyári szezon magas kockázatú élelmiszere, kiemelt figyelmet kapott az idei szezonális ellenőrzésben és az egész ország területén megkezdődött a fagylaltot forgalmazó vendéglátóhelyek ellenőrzése. **2012. június 25-29. között Veszprém megyében (Balaton északi part), Fejér megyében (Velencei tó környéke), és Jász-Nagykun-Szolnok megyében (Tisza tó környéke), az ellenőrzések 41 helyszínen kiegészültek fagylaltok mintavételével.**

Az összesen 100 db mintát a Nemzeti Referencia Laboratóriumokban vizsgálták, melyek zöme helyben készített fagylaltból származó minta volt. (Tejes alapú fagylalt 40 %, gyümölcs fagylalt 45 %, kanálöblítő víz 15 %).

555 vizsgálat történt mikrobiológiai és kémiai irányban. Mikrobiológiai kifogásoltságot nem találtunk. A kémiai vizsgálatok során **egy porfagylaltból készült fagylalt késztermék** esetben a Magyar Élelmiszerkönyv 1-2-94-/36. számú előírásában **megengedett színezék tartalmat 158%-kal meghaladó színezék jelenlétet mutatott ki a laboratórium.** A porfagylalt előállító felé a nyomon-követés és az eljárás a lelet kézhezvétele után azonnal megindult.

A fagylalt ellenőrzés szerves része a termék hőmérsékletének helyszíni mérése. Jogszabály szerint a fagylalt pultban a termék hőmérséklete -8 C -nál nem lehet magasabb. A mintázott termékeknél **2 esetben tapasztaltunk -7 C -os hőmérsékletet**, de a többség bőségesen a megengedett hőmérsékleti határérték alatti volt.

A kiváló mikrobiológiai és hőmérséklet ellenőrzési vizsgálati eredmények alátámasztják azt az ellenőrzési tapasztalatot, hogy a fagylalt forgalmazás technikai feltételei az utóbbi időben sokat javultak. További javulás tapasztalható a **kanálöblítő berendezések** korszerűsítése terén is, mert ritka az állóvízes adagolókanál öblítés, és az átfolyó rendszerű adagolókanál öblítőket egyre több helyen felváltják a vízszugárral öblítő, élelmiszerbiztonsági szempontból előnyösebb berendezések. Az ellenőrök, illetve a fogyasztók jelzése alapján a fagylalt pultoknál sajnos még mindig előfordul, hogy a fagylaltadagoló kanalat a pultra helyezett rongyra, vagy szivacskendőre ütogetéssel víztelenítik.

A jégkrémek hatósági vizsgálata

A nyári szezonban gyakrabban fogyasztott termékek ellenőrzése idén is kiemelt szerepet kap, így a **Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 2012. június-júliusában a jégkrém termékekre vonatkozó céllenőrzést rendelt el.**

A NÉBIH által koordinált kiemelt jégkrém ellenőrzés alkalmával a Pest és Heves megyei kormányhivatalok élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságai előállító helyeken valamint kisebb kereskedelmi egységekben és nagyobb áruházláncokban végeztek ellenőrzéseket.

Az ellenőrzés során vett jégkrém minták tekintetében a hatósági felügyelők figyelmet fordítottak arra, hogy minél több különböző ízű, összetételű és kizsigerelésű jégkrémfajta, valamint hazai és import termék egyaránt megvizsgálásra kerüljenek.

A célellenőrzés a jégkrémek biztonsági, valamint minőségi tulajdonságaira egyaránt kiterjedt, tehát a hatóság ellenőrizte a Magyar Élelmiszerkönyvekben foglaltak teljesülését (külső megjelenés, állag, íz, illat), továbbá a jelölésre, a tömegre és tárolásra vonatkozó követelményeket. Ezen kívül szűrőpróbaszerűen vagy gyanú alapján színezék, édesítőszer tartalmat, valamint a tej alapú jégkrémek esetén a Salmonella jelenlétet is vizsgálta a laboratórium.

A célellenőrzés során 3 különböző előállító létesítményből összesen 16 termék, valamint a kereskedelemből 35 termék mintavétele és vizsgálata történt meg, ez összesen 260 laboratóriumi vizsgálatot jelentett, továbbá ezekre a termékekre a kedveltségi vizsgálat is elvégzésre került.

A tej alapú jégkrémek mikrobiológiai vizsgálata kedvező eredménnyel zárult. **A vizsgálat során egyik tej alapú termékben sem volt kimutatható a Salmonella baktérium.**

A jégkrémek előállítása során gyakran használnak adalékanyagokat a kívánt érzékszervi tulajdonságok eléréséhez, így különböző színezékek segítségével érik el a megfelelő intenzitású árnyalatokat vagy édesítőszer felhasználásával le tudják csökkenteni az energiatartalmat. Számos jogszabály szabályozza az adalékanyagok felhasználását, melyekben pontosan előírják, hogy mely adalékanyagot melyik élelmiszerhez és milyen mennyiségben szabad hozzáadni és ettől eltérő alkalmazás tilos, valamint ezeket jelölni kell az élelmiszereken. Az ellenőrzés során vizsgálták az ellenőrök a színezék, valamint az édesítőszer tartalmat. Azon termékek ellenőrzése is megtörtént, amelyek jelölésén nem tüntettek fel pl.: színezéket. **A vizsgált termékek édesítőszer tartalma és ezek feltüntetése a jogszabályoknak megfelelt. Egy esetben olyan színezék (E110, narancssárga) jelenlétét mutatta ki a laboratórium, amely nem szerepelt a termék jelölésén.** Továbbá az E 110 azon színezékek csoportjába tartozik (mesterséges színezékek), amely esetén kötelező feltüntetni „*a gyermekek tevékenységére és figyelmére káros hatást gyakorolhat*” kiegészítő feliratot, amely így szintén hiányzott a jelölésről. A hatóság az adalékanyag feltüntetésének hiánya miatt **élelmiszer-ellenőrzési bírságot szab ki.**

Az **E szám** az adalékanyag „rendszámtáblája”, azonosítója, nem maga az anyag neve. Egy adalékanyag helyes feltüntetése két részből áll: egy **csoportnévből**, mely általános tájékoztatást ad a fogyasztónak arról, hogy milyen célból használták fel (színezék, tartósítószer stb.) és a felhasznált **adalékanyag pontos nevéből vagy az E-számából** (az előállító szabadon dönti el, hogy melyiket választja).

„A gyermekek tevékenységére és figyelmére káros hatást gyakorolhat” kiegészítő felirat feltüntetése azért szükséges, mert **a gyermekek által gyakrabban fogyasztott élelmiszerek** (pl.: üdítők, szörpök, fagyaltok, édességek, sütemények) **nagy mennyiségű fogyasztásával egyes mesterséges színezékekre vonatkozó** összes élelmiszerrel felvett **napi mennyiség meghaladhatja az engedélyezett szintet**, amely következtében mellékhatások léphetnek fel gyerekeknél (pl.: figyelemzavar, hiperaktivitás).

A jégkrémek egyik legfontosabb tulajdonsága a megfelelő tárolási hőmérséklete. Ha nem megfelelő hőmérsékleten tárolják a jégkrémet, nemcsak érzékszervi tulajdonságai változnak meg, hanem romlási folyamat is megindulhat. Az ellenőrzések során a tárolási hőmérséklet minden alkalommal ellenőrzésre került. Az eredmények alapján **a jégkrémeket mindenhol megfelelő hőmérsékleten tárolták.**

A jogszabályokban előírt **jelölési követelményeket** minden megmintázott terméknél megvizsgálták az ellenőrök. **A jelölés tekintetében az ellenőrzés során 9 termék esetében hiányosságokat tártak fel** a hatóság szakemberei. A jelölés ellenőrzése során több kisebb és egy-két súlyosabb jelölési hibával találkoztak az ellenőrök. A leggyakoribb hibának számított, hogy a jelölésen nem tüntették

fel a termék nettó mennyiségét, azaz a tömegét. A jelölési szabályoknak megfelelően tömegegységben – vagyis kilogramm, vagy gramm – kell kifejezni a szilárd termékek mennyiségét, azonban több jégkrémnél a mennyiség csak térfogategységben volt feltüntetve, amely alapján a fogyasztók nem tudják a termékeket összehasonlítani. Ezen kívül egy jégkrémen nem a nap/hó/év dátumjelölési sorrend volt feltüntetve. A csak kisebb jelölési hibákkal rendelkező termékek előállítását figyelmeztetésben részesítik az ellenőrök és kötelezik a hibák kijavítására.

Az ellenőrzések során egy tejes jégkrém növényi zsírt tartalmazott, amely nem felelt meg a Magyar Élelmiszerkönyvi előírás azon követelményeknek, hogy a tejes jégkrém zsír- és fehérjetartalma csak tejeredetű lehet. Az ellenőrző hatóság a Magyar Élelmiszerkönyvben foglalt minőségi paramétereknek nem megfelelő termékre **élelmiszer-ellenőrzési bírságot szab ki**.

Az **51 termékből 9 terméknél történt meg a hatósági eljárás megindítása**, amelyből 7 esetben figyelmeztetésben lesz részesítve a termék gyártója illetve forgalmazója.

A fenti kifogásokkal kapcsolatban **az élelmiszer-ellenőrzési bírságok várható összege** az előzetes adatok alapján **230 000 Ft lesz**, amelyek a fentiekben részletezett jelölési és minőségi hibák miatt kerülnek kiszabásra.

A jégkrémek kedveltségi vizsgálatának eredményei

Az ellenőrzött termékek kedveltségi vizsgálatát is elvégezte hatóságunk. A NÉBIH Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóságának Laboratóriumában a Magyar Élelmiszerkönyvben szereplő érzékszervi előírásnak való megfelelés ellenőrzése mellett **egy kedveltségi rangsort is összeállítottak**.

A célellenőrzés keretében érzékszervi vizsgálatra 51 db minta érkezett a Laboratóriumba, 39 db jégkrém, 4 db vizes jégkrém, 3 db tejes gyümölcsjégkrém, 2 db sorbet és 3 db tejes jégkrém.

A jégkrémek külső megjelenés, állag, illat és íz érzékszervi vizsgálatát képzett bírálókból álló bizottság bírálta; majd a szöveges értékelés mellett párhuzamosan **1-5 pontig terjedő skálán is értékelték** a kódszámokkal jelölt mintákat, ahol az 1 pont jelentette a leggyengébb tulajdonságot, míg az 5 pont a legjobb, vagyis a kiváló tulajdonságot.

Az alacsonyabb kategóriákba soroláshoz elegendő volt egy-egy kedvezőtlenebb megítélésű tulajdonság megléte.

A fentiek alapján az alábbi minőségi kategóriák lettek kialakítva:

5 pont

(nagyon jó érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

Külső: A fajtára, ízesítésre jellemző, tetszetős, hibátlan színű. A bevonat fényes, hajszáltrepedésektől mentes, jellegzetes, ép alakú.

Állag: Vaj-, illetve krémszerű, sima, nem túl olvadékony. Csomóktól, jégkristályoktól mentes. A bevonat a szájon könnyen olvad.

Illat: A fajtára, ízesítésre jellemző, kellemes. Minden idegen szagtól mentes.

Íz: A fajtára, ízesítésre jellemző, kellemes, harmonikus, telt íz. A bevonat kellemes ízű.

4 pont

(jó érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

- Külső: Nem eléggé jellegzetes, kissé színezett vagy fakult, kevésbé tetszetős. A bevonat kissé matt. Nem teljesen egyöntetű színű.
- Állag: A jellegzetesnél kissé tömörebb, tapadó vagy túl habos. A bevonat kissé szemcsés.
- Illat: Jellegzetesnél gyengébb vagy túl aromásításra utaló illatú.
- Íz: A jellegzetesnél valamivel gyengébb vagy erősebb, nem egészen harmonikus vagy telt íz. A bevonat íze a jellegzetesnél valamivel gyengébb.

3 pont

(közepes érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

- Külső: Fakult vagy a fajtára kevésbé jellemzően túlszínezett. A bevonat hajszálrepedezett, de jellegzetes, ép alakú. Kissé foltos.
- Állag: Néhány csomót, jégkristályt tartalmaz. Kissé tömör, tapadó, kissé olvadékony. A bevonat kissé szemcsés, szájbán kissé nehezen olvadó.
- Illat: Gyenge, de a termékre még jellemző illat vagy erősen túlaromásított.
- Íz: Tiszta, de túl aromás vagy a jellegzetesnél gyengébb, nehezen azonosítható íz. A bevonat íze a jellegzetesnél gyengébb.

2 pont

(gyenge érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

- Külső: Fajtára, ízesítésre jellemző, de rikító színű vagy erősen fakult. A jégkrémtest vagy a bevonat foltos. A bevonat töredezett, de még ép alakú.
- Állag: Több csomót, jégkristályt tartalmaz. Szivacsos, tömör vagy tapadó, gumyszerű állagú. A bevonat a szájbán nehezebben olvadó.
- Illat: Jellegzetestől eltérő, de nem kellemetlen vagy üres, jellegtelen illat.
- Íz: Nem harmonikus. Túl erős aroma íz vagy a jellegzetesnél lényegesen gyengébb, üres nehezen felismerhető íz. Enyhe, nem kellemetlen mellékíz. A bevonat íze jellegtelen.

1 pont

(nagyon gyenge érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

- Külső: A fajtára, ízesítésre nem utaló, a jellegzetestől erősen eltérő színű. A bevonat hiányos. Alakja kissé deformált.
- Állag: Sok jégkristályt tartalmaz, erősen tömör vagy gyorsan olvadó. A bevonat a szájbán nehezen olvadó, idegen „paraffinos” érzetet keltő.
- Illat: Enyhe idegen szag.
- Íz: Enyhe, idegen mellékíz.

0 pont

(elfogadhatatlan érzékszervi tulajdonságokkal rendelkező jégkrémek):

- Külső: Elszíneződött, természetellenes színű, erősen deformált. Töredezett, hiányos bevonat. Felülete szennyezett.

Állag: Szivacsos, inhomogén (átkristályosodott), nyúlós, olvadt, nem alaktartó. Idegen anyagot (pl. magháj) tartalmaz, az egész jégkrémtest jégkristályos („homokos”) érzetet keltő.
Illat: Kellemetlen idegen szag.
Íz: Kellemetlen idegen íz.

A kereskedelemből szűrőpróbaszerűen vett jégkrém minták többsége a „jégkrémek” csoportba sorolhatóak, a többi csoportba tartozó megmintázott jégkrémek (vizes jégkrém, tejes gyümölcsjégkrém, sorbet, tejes jégkrém) - mivel csak kisebb százalékban fordulnak elő a boltok polcain - a vizsgálat során egy „egyéb jégkrémek” kategóriába kerültek besorolásra.

A célvizsgálatra beküldött termékek a következő csoportokba lettek sorolva:

- **Jégkrémek**
- **Egyéb jégkrémek** (vizes jégkrém, tejes gyümölcsjégkrém, sorbet, tejes jégkrém)

A vizsgált termékek közül 23 db termék 5 pontot, 12 db termék 4 pontot, 13 termék 3 pontot, 2 termék 2 pontot és egyetlen termék kapott 1 pontot az érzékszervi bírálat eredményeképpen. Tehát elmondható, hogy **a megvizsgált jégkrémek közel 70%-a nagyon jó vagy jó minősítést kapott**, a termékek ¼-e közepes érzékszervi tulajdonságokkal rendelkezett és 3 db jégkrémet találtak a bírálók gyenge vagy nagyon gyenge minőségűnek.

A szigorúbb minőségi követelmények alá tartozó tej- és tejes jégkrémek, valamint a vizes, kevésbé szabályozott jégkrémek egyaránt szerepelnek a „nagyon jó” kategóriában.

0 pontos, vagyis elfogadhatatlan érzékszervi tulajdonsággal rendelkező jégkrém a vizsgált termékek között nem volt.

JÉGKRÉMEK KEDVELTSÉGI VIZSGÁLATA

5 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó
Charme kávé és mascarpone ízű jégkrém kekszdarabokkal, tetején kakaóporral díszítve, 320 g /500 ml	EISPRO Kft.
Augusto csokoládéjégkrém, csokipehellyel, 1 l	Kilargo Sp. Z.o.o. Lengyelország
Ginissimo family bourbon vanília, krémes vanília jégkrém vanília darabkával, 500 g / 1000 ml	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.
Vienetta Csokoládé jégkrém kakaós bevonó rétegekkel, 320 g/ 650 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Carte d'or Dió ízű jégkrém karamellizált dió darabokkal, 500 g/ 1000 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Magnum mini classic vanília jégkrém tejsokoládés bevonattal, 6x30 g	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Icon vanília jégkrém, 480 g/1000 ml	EISPRO Kft.
Ginissimo grande vanília, csokoládé, pungs, keksz jégkrém 870g /1650 ml	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.
Ginissimo family csokoládé, krémes csokoládé ízű jégkrém, 1000 ml/ 500 g	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.
Gelatiamo mini Katalán krémízű jégkrém karamell ízű öntettel, 100 g	RAGONESE Kft.
Carte d'or vanília jégkrém és creme bruleé ízű jégkrém karamellizált cukordarabokkal, karamell szósszal, fehér	Forgalmazó: Unilever

bevonóval bevont kekszdarabokkal, kakaós bevonattal és csokoládé darabokkal, 565 g/900 ml	Magyarország Kft.
Reál gyömbér ízű csokoládés narancsos jégkrém csokoládés öntettel, csokoládé darabokkal és kandírozott narancshéjdarabokkal, 490 g/800 ml	Forgalmazó: Reál Hungária Élelmiszer Kft.
Mövenpick Karamellizált vanília ízű jégkrém karamell szósszal 900 ml	Nestlé Schöller Produktions, Németország
Puncs jégkrém, 1150 g/2350 ml	RAGONESE Kft.
Ledo vanília-csokoládé jégkrém, 2000 ml/900 g	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.
Gelatiamo mini Citrom ízű jégkrém citromízű öntettel, 100 g	RAGONESE Kft.
Icon csokoládés jégkrém, 480 g/1000 ml	EISPRO Kft.
Carte d'or meggy ízesítésű csokoládé jégkrém meggy párlattal meggy szósszal, fehér csokoládé és csokoládé darabokkal, 470 g/ 900 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Mövenpick tejszínes és cseresznyepálinkás jégkrém meggy szósszal és csokoládés jégkrém meggydarabokkal és csokoládé reszeléssel, 900 ml	Nestlé-Schöller Productions, Németország

4 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó neve
Auchan tölcséres vaníliás és kávé jégkrém kakaós öntettel ropogó mogyoró darabkákkal díszítve, 6x120 ml	Forgalmazó: Auchan Magyarország Kft.
Algida sport jégkrém rumos ízű csokoládé jégkrém tejszokoládé bevonattal, 6x33 g	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Horeca stracatella ízű jégkrém, 1,225 kg/2300 ml	Forgalmazó: Metro Kereskedelmi Kft.
Bourbon vaníliás jégkrém bevonva csokoládéval, 432 g/600 ml	Forgalmazó: Family Frost Kft.

Coop Tejszín ízű jégkrém málnás öntettel, 400 g/900 ml	Forgalmazó: CO-OP Hungary Zrt.
Probiotikus jégkrém joghurttal és szamóccával, 1150 g/2350 ml	RAGONESE Kft.
Capricci Tripla csokoládé csokoládés és fehér csokoládés jégkrém csokoládé ízű öntettel, 1000 g	RAGONESE Kft.
Ledo csokoládé meggy jégkrém, 2000 ml/900 g	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.

3 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó neve
Viva eper ízű jégkrém növényi zsíradékkal, 460 g/1000 ml	Forgalmazó: Nowaco Hungary Kft.
Auchan pisztáciás jégkrém apró pisztácia darabkával, 1 l	Forgalmazó: Auchan Magyarország Kft.
Príma Poezie vanília és csokoládé ízű jégkrém csokoládé öntettel, növényi zsíradékkal, 400 g/1000 ml	Forgalmazó: Nowaco Hungary Kft.
”Coop” Csokoládé ízű jégkrém kakaós tejbevonóban, 30 g	Forgalmazó: CO-OP Hungary Zrt.
Family Four csokoládés jégkrém, vanília jégkrém, eper jégkrém és puncs jégkrém, 2000 ml/950 g	EISPRO Kft.
”Coop” vanília-csokoládé ízű jégkrém, 440 g/1000 ml	Forgalmazó: CO-OP Hungary Zrt.
Fine-Food erdei eper szeder és eper jégkrém meggy ízű öntettel és kandírozott cseresznyével, 450 g/900 ml	Forgalmazó: Metro Kereskedelmi Kft.
Csokoládés jégkrém csokoládé darabokkal, 520 g/1000 ml	Forgalmazó: ALDI Magyarország Bt.
Eis Van epres, vaniliás és csokoládés jégkrém, 2000 ml/950 g	EISPRO Kft.
Vanília jégkrém málna ízű készítménnyel, 2 l	Forgalmazó: Tesco-Global Zrt.

2 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó neve
Big Milk vanília jégkrém kakaós bevonattal, 73 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Ginissimo grande csokoládé, eper, erdei gyümölcs, citrom jégkrém 870 g/1650 ml	LEDO Jégkrém és Fagyasztott Élelmiszer Gyártó Forgalmazó Kft.

1 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó neve
Vanília jégkrém és eper ízű jégkrém, 460 g/1000 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.

Egyéb jégkrémek

5 pontos termékek

Termék megnevezése	Gyártó
Carte d'or eper tejes gyümölcsös jégkrém cukrozott eper darabokkal 550 g/1000 ml	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Carte d'or Epres tejes gyümölcs jégkrém cukrozott eper darabokkal 550 g	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Kóla ízű vizes jégkrém 116 g/110 ml	Forgalmazó: ALDI Magyarország Bt.

Narancs ízű vizes alapú jégkrém tubusban 105 ml	Forgalmazó: Balázs Ice Cube Kft.
---	----------------------------------

4 pontos termékek	
Termék megnevezése	Gyártó neve
Príma vanília csokoládé öntettel vanília ízű tejes jégkrém növényi zsíradékkal, csokoládé öntettel 400 g/900 ml	Forgalmazó: Nowaco Hungary Kft.
Gelatiamo Gold málna szorbet pikáns gyümölcsdarabokkal 500 g/900 ml	Ragonese Kft.
Erdei gyümölcsös szorbé 275 g/500 ml	Forgalmazó:Lidl Magyarország Bt.
Calippo citrom, vizes gyümölcs jégkrém 105 g	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.

3 pontos termékek	
Termék megnevezése	Gyártó neve
Calippo eper, vizes gyümölcs jégkrém, 105 g	Forgalmazó: Unilever Magyarország Kft.
Bambo vanília-földieper ízű tejes jégkrém, 1l	Kilargo Sp. Z.o.o. Lengyelország
Meggyes tejes jégkrém meggyes öntettel, meggydarabokkal, kakaós süteménydarabokkal és étcsokoládé darabokkal, 338 g/500 ml	R&R Ice Cream Richmond House Leeming Bar, Egyesült Királyság